

Підготовка до НМТ/ЗНО з історії України

Українські землі у складі
Речі Посполитої в другій
половині XVI ст.

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569

ПРИЧИНИ (ВЕЛИКЕ КНЯЗІВСТВО ЛИТОВСЬКЕ)

Ливонська війна 1558-1583

- Ливонія - сучасна північна Латвія, південна Естонія
- Розпад ЗО → посилення Московського князівства → Ливонська війна → виснаження ВКЛ, загроза завоювання Московським князівством.

Постійні напади Кримського ханства

Прагнення литовської шляхти отримати привілеї, які мали польські феодалі

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569

ПРИЧИНИ (КОРОЛІВСТВО ПОЛЬСЬКЕ)

Прагнення польських феодалів
отримати українські землі під
фільварки

Прагнення католицької церкви
поширити свій вплив на литовські
землі

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569

ЗМІСТ

Литва дивилась на унію як на об'єднання Литви і Польщі на федеративних засадах

Польща розглядала унію як інкорпорацію Великого князівства Литовського до складу Польщі

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569

НАСЛІДКИ

- Литва і Польща об'єдналися в одну державу **Річ Посполиту**

- Автономний статус Литви у складі Польщі

- Печатка, герб, фінанси, адміністрація, військо залишились окремими

- Введення католицизму як державної релігії

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ 1569

НАСЛІДКИ

- Урівняння в правах литовської і польської шляхти
- Монарх обирається на спільних виборах і одночасно є польським королем і литовським князем
- Сейм, сенат, зовнішня політика, грошова система спільні
- Поляки та литовці мали спільне право на володіння землями в обох державах

РІЧ ПОСПОЛИТА

ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ

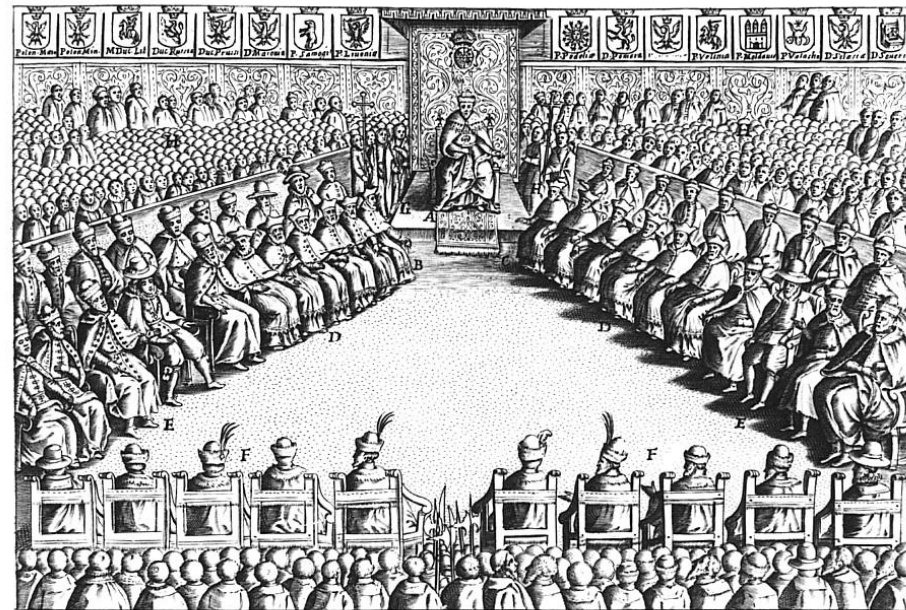
Федерація, станова монархія, шляхетська демократія

КОРОЛЬ

- обирався Сеймом, керував між сеймами

СЕЙМ

- скликався 1 раз на 2 роки, мав 2 палати

A. Sacra Regia Maiestas. B. Archiepis. C. Archiepis. Leopoldi. D. Episcopi. Senatores.
E. Palatini. Castellani. Senatores. F. Magistratus et Officiales Regni et Magni Ducatus Lithuanae. Senatores.
G. Officiales Curiae Aulicae et Secretarij R. S. M. H. Nobiles Regni et Mag. Duc. Lith.
Jacobus Laurer, 1622. Roma in Privilegio Summi Pontificis

РІЧ ПОСПОЛИТА

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ

Воєводства:

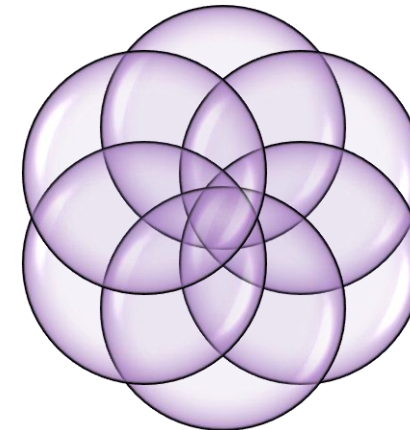
Галицьке
(Руське)

Подільське

Белзьке

Київське

Брацлавське

Волинське

Велике князівство Литовське в середині 16 ст.

Українські землі, що за умовами Люблінської унії ввійшли до складу Королівства Польського

Королівство Польське в середині 16 ст.

Землі, приєднані до Речі Посполитої до початку 17 ст.

Волинські українські землі

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

- Остаточно ліквідовано адміністративний поділ Київської Русі

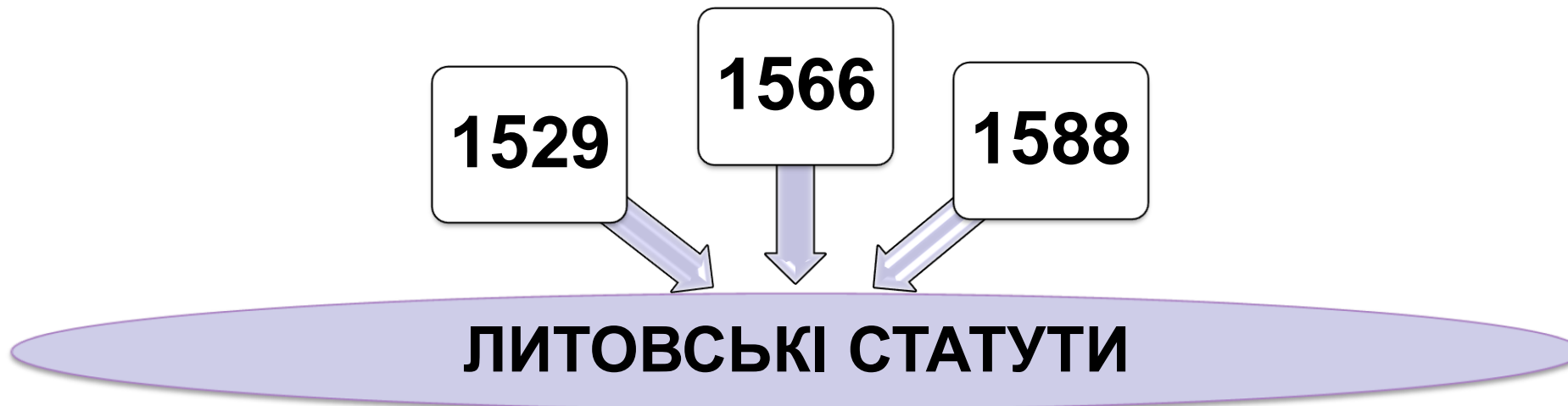
- Південні території майже незаселені через постійні напади татар

- Зростання попиту у Європі на зерно → Річ Посполита найбільший експортер зерна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРІПАЦТВА

“УСТАВИ НА ВОЛОКИ” 1557 -
кращі землі виділялись під фільварки

1588 – закріпачено селян

РЕЄСТРОВЕ КОЗАЦТВО

1572

Сигізмунд II Август

створено 1-й список -
300 козаків

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ 1596

ПРИЧИНИ

«батько унії»
Іпатій Потій

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ 1596

ЗМІСТ

- Формально - об'єднання православної церкви з католицькою
- Реально - утворення **греко-католицької церкви**

- Греко-католицька церква визнавала **владу Папи Римського**
- Визнавала **догмати католицької церкви**

- Збереження православного обряду,
- православної церковної служби
- східної літургії,
- церковно-слов'янської мови у богослужінні
- юліанського календаря

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ 1596

НАСЛІДКИ

- Греко-католики не були зрівняні в правах з римо-католиками

- Полемічна література

- Православні братства

ПОЛЕМІЧНА ЛІТЕРАТУРА

Підбірка текстів різних авторів, у яких обговорюються проблемні питання релігійної дискусії між католицькою та православною церквами з метою їх об'єднання

Автор	Назва твору
Герасим Смотрицький	«Ключ царства небесного», «Календар римський новий»
Мелетій Смотрицький	«Тренос»
Іван Вишенський	«Послання до єпископів», «Рада про очищення церкви»
Іпатій Потій	«Унія»
Іов Борецький	«Протестація»
Христофор Філалет	«Апокрисис»
Захарій Копистенський	«Палінодія»

ПРАВОСЛАВНІ БРАТСТВА

ЛЬВІВСЬКЕ УСПЕНСЬКЕ БРАТСТВО 1586

ДІЯЛЬНІСТЬ

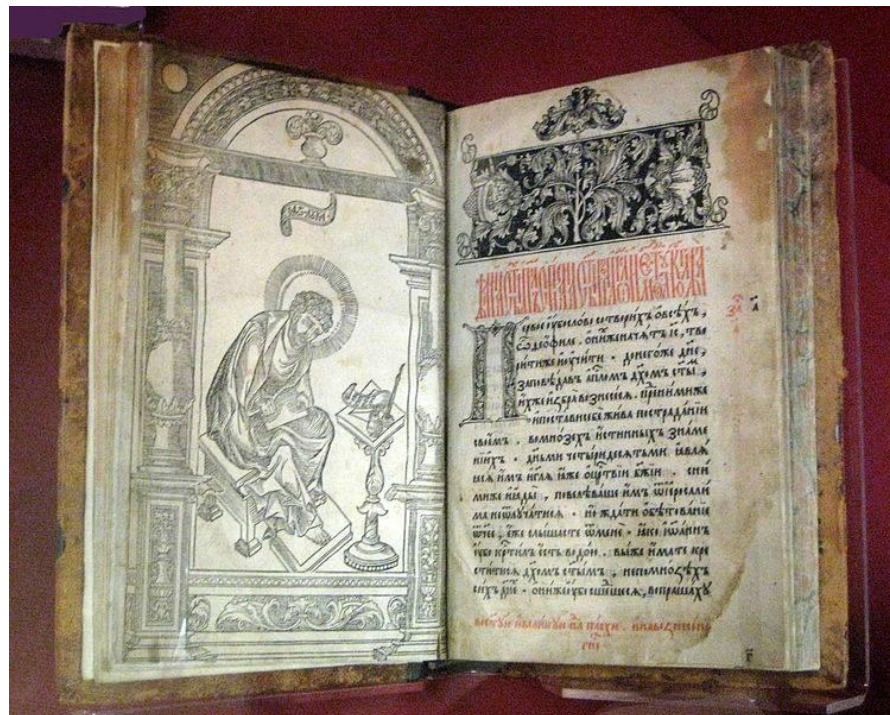
- добротна і культурно-освітня діяльність
- ініціювали створення бібліотек, відкривали друкарні та школи
- намагались очистити релігійне життя від пишної зовнішньої обрядовості
- виступали за загальнодоступну церкву, проти її матеріального збагачення, зловживань вищого духовництва

ЛЬВІВСЬКА ДРУКАРНЯ

ІВАН ФЕДОРОВ

Перша друкована книга
Апостол 1574

Перший друкований
підручник
Буквар 1574

ОСТРОЗЬКА ДРУКАРНЯ

Острозька Біблія 1581

Острозький замок

ПОХІД І. ПІДКОВИ НА МОЛДОВУ

1-й

літо 1577 року

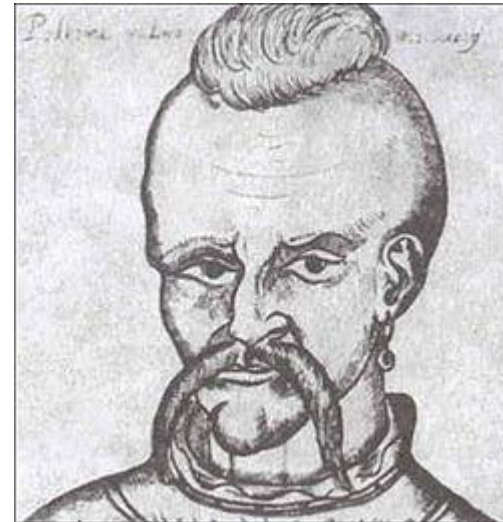
І.Підкова підійшов до Молдовського князівства але йому довелося відступити

2-й

кінець 1577 року

І.Підкова зайняв Ясси (столицю Молдовського князівства) і був проголошений молдовським господарем

І.Підкова

КАТЕГОРІЇ КОЗАКІВ

РЕЄСТРОВІ

- одержували платню грошми й одягом
- їм передано м.Трахтемирів

ЗАПОРОЗЬКІ АБО НИЗОВІ

- жили за межами «волості» і не визнавалися польською адміністрацією

ВОЛОСНІ І ГОРОДОВІ

- жили «на волості», але також не мали офіційного статусу

КОЗАЦЬКА РЕФОРМА СТЕФАНА БАТОРІЯ

СТЕФАН БАТОРІЙ

Реформа реєстрового
козацтва
Кількість реєстровців
збільшувалась до 600 осіб

ГРИГОРІАНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

24 лютого 1582

Папа Римський **Григорій XIII** запровадив в усіх католицьких країнах розроблений Луїджі Ліліо та Христофором Клавієм григоріанський календар замість юліанського.

ОСТРОЗЬКА ШКОЛА 1576

Рік	1576
Місто	Острог
Ректор	Г. Смотрицький
Викладачі	І. Княгинецький, Д. Наливайко, К. Лукаріс
Вихованці	М. Смотрицький, П. Конашевич-Сагайдачний, Й. Борецький
Мови	Греко-слов'яно-латинська

КОСТЯНТИН ВАСИЛЬ
ОСТРОЗЬКИЙ

КОЗАЦЬКО-СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ

Криштофа Косинського

• 1591-1593

Северина Наливайко

• 1594-1596

ПОРТРЕТИ

**Василь–Костянтин
Острозький.** З його ініціативи було створено у 1576 р. (1578 р.) Острозьку академію. Викладалися в ній «сім вільних наук» – граматика, риторика, діалектика, арифметика, геометрія, астрономія, музика. То була перша в Україні «слов'яно-греко-латинська» школа.

ПАМ'ЯТКИ

Мініатюри Пересопницького Євангелія. 1556–1561 .

**Євангеліст Йоан з
Прохором**

Євангеліст Матвій

Євангеліст Марко

ПАМ'ЯТКИ

Євангеліст Лука. Гравюра з львівського «Апостола». 1574.

ПАМ'ЯТКИ

Ансамбль площі Ринок у Львові:
Чорна Кам'яниця. Кінець XVI ст.

ПАМ'ЯТКИ

Ансамбль площі Ринок у Львові:
Будинок Корнякта. 1580

ПАМ'ЯТКИ

Острозький замок. Кругла (Нова) вежа. Кінець XVI ст

ПАМ'ЯТКИ

Ансамбль Успенської церкви у Львові: каплиця Трьох Святителів. 1578

ПАМ'ЯТКИ

Ансамбль Успенської церкви у Львові: церква Успіння. 1591–1629
вежа Корнякта, 1573–1578

ДАТИ

1569	Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої (виборний король, спільний сейм, єдина грошова система, урівняно в правах польську та українську шляхту; Литва зберігала за собою право та суд, адміністрацію, військо, «руську мову»)
1572	Реєстрове козацтво Сигізмунда Августа
1574	Видання книг І. Федорова «Апостол» та «Буквар» (перший друкований підручник для навчання грамоти)
1576	Відкриття Острозької слов'яно-греко-латинської академії (ректор Г. Смотрицький; викладачі: І. Княгинецький, Д. Наливайко, К. Лукаріс та ін., серед вихованців: М. Смотрицький, П. Конашевич-Сагайдачний, Й. Борецький)
1577– 1578	Похід І. Підкови на Молдову (страчений у Львові)

ДАТИ

1578	Козацька реформа Стефана Баторія (600 осіб реєстровців)
1581	Видання Острозької Біблії І.Федорова
1582	Запровадження григоріанського календаря (папа Григорій XIII)
1586	Утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м.Львів (Антіохійський патріарх Йоаким затвердив Статут Львівського Успенського братства, згодом воно отримало право Ставропігії (підпорядкування Константинопольському патріарху))
1588	Третій Литовський статут (селяни, що прожили понад 10 років у пана, ставали кріпаками)
1590	«Порядок щодо козаків та України» (у випадку війни з Туреччиною кількість реєстровців зростає, заборона селянам іти на Запоріжжя)

ДАТИ

1591	Вихід твору Л. Зизанія «Адельфотес»
1591– 1593	Повстання Криштофа Косинського (охоплення району Білої Церкви, Черкас, Канева; поразка повсталих від військ В.К.Острозького під П'яткою)
1596	Берестейська церковна унія; утворення Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ)
1596	Повстання С. Наливайка (поразка від військ С.Жолкевського в Солоницькій битві поблизу Лубен; страчений у Варшаві)
1596	Вихід твору Л. Зизанія «Грамматика словенська»

ХПІ підготовка

Онлайн сервіс НТУ "ХПІ" для вибору спеціальності, тренування до тестів та успішного вступу в університети.

<http://training.kpi.kharkov.ua/>

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»